



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 350/2026-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Libušou Dočkalovou, Lachova 32, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-18C/41/2020 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-18C/41/2020 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV **prikazuje**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. B1-18C/41/2020 konal bez zbytočných prieťahov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadostučenie **3 000 eur**, ktoré **je** mu Mestský súd Bratislava IV **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava IV **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **824,72 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyni sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 350/2026-16 z 9. júna 2026 podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon

o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu ústavnú sťažnosť podanú 11. mája 2026, ktorou sa sťažovateľ domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Mestského súdu Bratislava IV (ďalej len „mestský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. B1-18C/41/2020 [konanie pôvodne vedené pred Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 18C/41/2020 (ďalej len „napadnuté konanie“)]. Žiada tiež prikázať mestskému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietáhov, priznať primerané finančné zadostučinenie 6 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti, jej príloh a ostatného spisového materiálu vrátane zápisnice o pojednávaní zo 16. júna 2026 vyplýva, že sťažovateľ 10. augusta 2020 podal na bývalom Okresnom súde Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) žalobu o náhradu nemajetkovej ujmy 100 000 eur s príslušenstvom, ktorá mu mala vzniknúť v dôsledku nezákonného odsúdenia. Opíšu chronologický priebeh napadnutého konania, sťažovateľ poukazuje na nečinnosť a nesústredenosť v postupe konajúceho súdu, ktorý mu doteraz neposkytol poučenie o jeho procesných právach a povinnostiach a o jeho práve zvoliť si advokáta a o možnosti obrátiť sa na Centrum právnej pomoci podľa § 160 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku; napriek tomu je vo veci nariadené prvé pojednávanie na 16. jún 2026.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažnostná argumentácia je založená na tvrdenom porušení označených práv zbytočnými prietahmi súdu prvej inštancie, pričom sťažovateľ poukázal na celkovú dĺžku konania, ktorá predstavuje dobu šiestich rokov, a skutočnosť, že vec dosiaľ nebola prejednaná ani na jedinom pojednávaní. Podľa sťažovateľa vec nie je po právnej ani skutkovej stránke zložitá. Zbytočné prietahy mali byť spôsobené výlučne nečinnosťou a neefektívnym postupom súdu prvej inštancie, ktorý nesplnením všeobecnej poučovacej povinnosti prispieva k zmätočnosti napadnutého konania a odopiera sťažovateľovi právo na spravodlivý súdny proces. K vzniku zbytočných prietáhov prispela aj viacnásobná zmena zákonného sudcu, ktorú mestský súd ani raz sťažovateľovi neoznámil. Dĺžka napadnutého konania je neprimerane dlhá, čo má negatívny dopad na súkromnú sféru sťažovateľa, ktorý je denne vystavený právnej neistote.

III.

Vyjadrenie mestského súdu

4. Mestský súd vo svojom vyjadrení sp. zn. 1SprV/356/2026 z 19. mája 2026, o ktoré ho ústavný súd požiadal v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti v súlade § 56 ods. 6 vetou za bodkočiarkou zákona o ústavnom súde, pripojac stanovisko aktuálnej zákonnej sudkyne, uviedol chronologický prehľad procesných úkonov realizovaných v napadnutom konaní. Po doručení žaloby 10. augusta 2020 bola vec 18. augusta 2020 pridelená na prejednanie a rozhodnutie zákonnej sudkyň JUDr. Zuzane Hlistovej. Sťažovateľ 10. novembra 2020 podal žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov, o ktorej bolo rozhodnuté uznesením okresného súdu č. k. 18C/41/2020-59 z 22. apríla 2021. Príprava pojednávania prebiehala od 22. apríla 2021 do 22. mája 2022.

Od podania žaloby dosiaľ bol spis viacnásobne prerozdelený (štyrikrát), naposledy 12. februára 2025 sudkyňi JUDr. Michale Bašticovej, ktorá 27. apríla 2026 nariadila na prejednanie veci pojednávanie na 16. jún 2026. Podľa mestského súdu celkový stav a dĺžku sporu najvýznamnejšie ovplyvnilo viacnásobné prerozdelenie spisu. Vyhodnotenie dôvodnosti podanej ústavnej sťažnosti a ňou namietaného porušenia základných práv sťažovateľa ponechal na úvahe ústavného súdu.

5. V doplnenom vyjadrení z 10. júna 2026 mestský súd zotrval na svojom predchádzajúcom podaní.

6. Ústavný súd nevyhodnotil ako nevyhnutné doručiť sťažovateľovi vyjadrenie mestského súdu na repliku, keďže nepopiera sťažovateľom tvrdené skutkové okolnosti prejednávanej veci a obsahuje najmä popis jednotlivých procesných úkonov známych zo súdneho spisu i sťažovateľovi.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

7. Keďže na základe podaní účastníkov konania a obsahu spisového materiálu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, ústavný súd upustil od ústneho pojednávania (§ 58 ods. 3 zákon o ústavnom súde),

8. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 302/2020, II. ÚS 123/2022) a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

9. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017, II. ÚS 118/2019). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

10. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitnosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu prerokúvanej veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľov. Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

11. Pokiaľ ide o otázku právna a faktická zložitnosť sporu, ústavný súd konštatuje, že konanie vo veci sťažovateľa nemožno hodnotiť ako osobitne skutkovo náročné. Nezistil ani právnu zložitnosť posudzovanej veci sťažovateľa, keďže táto tvorí stálu súčasť agendy všeobecných súdov a je regulovaná zreteľnou právnou úpravou. Ústavný súd je toho názoru, že dĺžka posudzovaného

konania nebola závislá od právnej alebo skutkovej zložitosti veci, jediné, čo súd vo veci zisťoval, bola otázka litispendencie, pretože sťažovateľ vedie na súde viacero obdobných sporov. Na skutkovú alebo právnu zložitost' predmetnej veci nepoukázal vo svojom vyjadrení ani mestský súd.

12. Čo sa týka významu veci pre sťažovateľa, tento aspekt sťažovateľ v ústavnej sťažnosti nerozvinul. Možno však bez ďalšieho prisvedčiť, že predmet posudzovaného konania nie je časovo zvlášť prioritizovaný (napr. III. ÚS 688/2024).

13. Pri hodnotení ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúvanom konaní, ústavný súd ani z vyjadrenia mestského súdu nezistil, že by sťažovateľ v danom prípade výslovne prispel svojím správaním k celkovej dĺžke napadnutého konania.

14. Napokon ústavný súd hodnotil postup súdu prvej inštancie z hľadiska existencie zbytočných prietahov v priebehu napadnutého konania a identifikoval viaceré obdobia nečinnosti, keď po podaní žaloby 10. augusta 2020 okresný súd riešil oslobodenie sťažovateľa od súdnych poplatkov, o ktorom rozhodol uznesením 22. apríla 2021. V trvaní jedného roka až do 22. mája 2022 okresný súd vykonával procesné úkony v rámci prípravy pojednávania. Následne bol spis prerozdeľovaný viacerým sudcom (k tomu bližšie bod 4 odôvodnenia tohto nálezu), ktorí boli v konaní nečinní. Až zatiaľ posledná v poradí zákonná sudkyňa nariadila vo veci termín pojednávania na 16. jún 2026, ktoré po prednesoch sporových strán, resp. ich zástupcov a vykonaní dokazovania listinnými dôkazmi bolo odročené na 6. október 2026 na účel predloženia rozhodnutí označených žalovanou v jej vyjadrení z 12. mája 2021.

15. Po komplexnom posúdení všetkých okolností daného prípadu z hľadiska skutkovej a právnej náročnosti veci, správania sťažovateľa, postupu mestského súdu poznamenaného nečinnosťou ústavný súd dospel k záveru, že v postupe mestského súdu došlo k zbytočným prietahom v napadnutom konaní, a preto rozhodol, že bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

V.

Príkaz konať a priznanie primeraného finančného zadost'účinenia

16. Pretože v čase rozhodovania ústavného súdu napadnuté konanie nie je právoplatne skončené a zatiaľ ani meritórne rozhodnuté, ústavný súd v súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde prikázal mestskému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

17. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal o priznanie finančného zadost'účinenia 6 000 eur, dôvodiac všeobecne neprimeranou dĺžkou napadnutého konania, právnou neistotou a pocitom bezmocnosti, čo pri množstve sporov, ktoré vedie (a doteraz 99 podaných ústavných sťažností), nepôsobí veľmi presvedčivo a hoci sťažovateľ poukazuje na šesťročnú nečinnosť súdov, z obsahu spisového materiálu nevyplýva, že by sa o svoju vec pred nariadením termínu pojednávania skutočne zaujímal, nemožno však opomenúť, že ani súd sa vecou príliš nezaoberal a bol v nej prakticky nečinný takmer štyri roky (k tomu bod 4 odôvodnenia tohto nálezu).

18. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04, I. ÚS 257/08, IV. ÚS 302/2020).

19. Vzhľadom na konštatovanú nečinnosť mestského súdu (predtým okresného súdu), berúc do úvahy všetky okolnosti prípadu (predmet sporu, jeho dĺžku a skutočnosť, že súd v ostatnom čase sa snaží priet'ahy odstrániť aj nariadením pojednávania) majú na pamäti, že cieľom priznania finančného zadost'učinenia je zmiernenie ujmy pocit'ovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, nie získanie iného majetkového prospechu, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznal sťažovateľovi finančné zadost'učinenie 3 000 eur a vo zvyšnej časti návrhu nevyhovel (body 3 a 5 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

20. Zistené porušenie ústavných práv sťažovateľa odôvodňuje, aby mu mestský súd podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde nahradil trovy konania, ktoré mu vznikli právnym zastúpením. Preto ústavný súd rozhodol o povinnosti mestského súdu nahradiť sťažovateľovi v určenej lehote trovy konania na účet jeho právnej zástupkyne (bod 4 výroku tohto nálezu).

21. Trovy konania pozostávajú z odmeny za právne služby vykonané v roku 2026 a ďalších náhrad advokátky (ktorá nie je platiteľom dane z pridanej hodnoty, pozn.) v celkovej uplatnenej výške 824,72 eur, ktoré boli určené podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) – odmena podľa § 11 ods. 3 vyhlášky za dva úkony právnej služby po 396,50 eur/úkon, a to prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti; náhrada podľa § 16 ods. 3 vyhlášky 2 x 15,86 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. júna 2026

Miroslav Duriš
predseda senátu